

**ВОЛИНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ІННОВАЦІЇ

Матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції

ЛУЦЬК – 2025

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА:
ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ІННОВАЦІЇ
Матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
(15 травня 2025 року)

Луцьк – 2025

УДК 373.2(082)

Д 71

Рекомендовано до друку Вченою радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 9 від 21.05.2025 року)

У Збірнику представлено Матеріали виступів учасників Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Дошкільна освіта: теорія, методика, інновації».
Матеріали подано в авторській редакції.

Наукова рада:

Алендарь Н. І., кандидат педагогічних наук, доцент; Антонюк В. З. кандидат педагогічних наук, доцент; Бартків О. С., кандидат педагогічних наук, доцент; Гавриш Н. В., доктор педагогічних наук, професор; Дурманенко О. Л., кандидат педагогічних наук, доцент; Ємчик О. Г., кандидат педагогічних наук, доцент; Заремба Л. В., кандидат педагогічних наук, доцент (відповідальна за випуск); Здіховський А. М. старший викладач; Мельник І. М., кандидат педагогічних наук, доцент; Семенов О.С., доктор педагогічних наук, професор (голова); Семенова Н. І., кандидат педагогічних наук, доцент; Смолюк І. О., доктор педагогічних наук, професор; Смолюк С.В., кандидат педагогічних наук, доцент; Фенко М.Я., кандидат філологічних наук, доцент.

Технічний редактор: Богдан І. О.

Рецензенти:

Андрющенко Т. К., доктор педагогічних наук, професор, Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

Мачинська Н.І., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка

Улюкаєва І. Г., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти Бердянського державного педагогічного університету

© Волинський національний університет імені Лесі Українки
© Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
© Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	12
Ваганова Наталія	12
ВИХОВАННЯ ПОЧУТТЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У	
СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	12
Ващук Ірина.....	16
УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ	
ЖИТТЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ	
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	16
Вавдіюк Таїса	20
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ	
РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОБДАРОВАНОСТІ У ДІТЕЙ	
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	20
Вишинська Анастасія.....	23
Андріюк Серафима.....	23
ТВОРЧА ОБДАРОВАНІСТЬ ДІТЕЙ ЯК ФАКТОР	
ІНДИВІДУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ.....	23
Вишинська Анастасія.....	26
Мельничук Анна.....	26
РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ	
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В СИСТЕМІ ВИХОВНОЇ	
РОБОТИ.....	26
Гаврилюк Марія.....	30
ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО	
ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	30
Йовчик Анастасія	33
СТРУКТУРА ТВОРЧО СПРЯМОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ	33
Капітула Ангеліна	37
Андріюк Серафима.....	37

ПІЗНАВАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКІВ	96
Осіпович Вікторія.....	100
ЧИННИКИ ЩО СТИМУЛЮЮТЬ ФОРМУВАННЯ	
ТВОРЧО СПРЯМОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ	100
Остапчук Юлія	103
ЗНАЧЕННЯ ЕКСКУРСІЙ У ФОРМУВАННІ	
ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО	
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	103
Приймачук Марія	108
МЕТОД ФОКАЛЬНОГО ОБ'ЄКТА.....	108
Руденський Ростислав.....	111
НАСТІЛЬНІ ІГРИ В СТРУКТУРІ ІГРОВОЇ	
КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	111
Шевчик Ірина.....	114
ПОМИЛКИ БАТЬКІВ У ВИХОВАННІ ОБДАРОВАНИХ	
ДІТЕЙ.....	114
Швець Оксана	117
СПЕЦИФІКА ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНОГО	
НЕДОРОЗВИНЕННЯ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ	
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	118
Сорочук Катерина	122
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО	
КОЛЕКТИВУ І БАТЬКІВ У СІМЕЙНОМУ	
ВИХОВАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	123
Талімончук Вікторія.....	127
РОЛЬ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ У ПІЗНАВАЛЬНОМУ	
РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	127
Туркевич Дарина	131
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ	
ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ П'ЯТОГО	

1. А.І. Терещук .Методи проектування. Метод фокальних об'єктів - Трудове навчання (для хлопців). 7 клас. URL: <https://uahistory.co/pidruchniki/tereshyk-labor-training-for-boys-7-class-2016/10.php> (дата звернення: 10.05.2025)
2. Д.П. Лебедєв Методи проектування. Метод фокальних об'єктів - Трудове навчання (для хлопців). 7 клас. URL: <https://uahistory.co/pidruchniki/lebedev-labor-training-for-boys-7-class-2015/34.php> (дата звернення: 10.05.2025)
3. Метод фокальних об'єктів (МФО). URL: <https://yak.koshachek.com/articles/metod-fokalnih-ob-ektiv-mfo.html> (дата звернення: 10.05.2025)
4. О.Б. Мелентьев. Методика організації творчої діяльності : навчальний посібник / Умань.: „АЛМІІ, 2013. С.58. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream.pdf> (дата звернення: 10.05.2025)

Руденський Ростислав

Викладач кафедри освітології і педагогіки Західноукраїнського національного університету

НАСТІЛЬНІ ІГРИ В СТРУКТУРІ ІГРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

Оволодіння ключовими компетентностями наприкінці старшого дошкільного віку – показник якості здобуття дошкільної освіти дітей 6–7-го року життя. Набуті компетентності у дошкільному дитинстві мають органічне продовження у наступній ланці – початковій освіті. Однак унікальність дошкільної освіти полягає саме в зорієнтованості, підтримці ігрової діяльності як провідного типу. У зв'язку з цим одним із обов'язкових результатів, визначених «Державним стандартом дошкільної освіти», є сформованість ігрової компетентності [1].

У зазначеному документі наведено зміст педагогічної класифікації ігор дітей-дошкільників за ознакою «ступеня активності та свободи дитини в грі» [1]. Під час її аналізу помітно, що настільні ігри не виділяють як окремий самостійний вид, а наводять як підгрупу дидактичних – «настільно-друковані» [1, с. 14]. Проте, як свідчать наші дослідження, таке ототожнення понять «настільна гра», «дидактична настільно-друкована гра» та «дидактична гра» є невичерпно обґрунтованим [3]. Зазначимо, що настільні та дидактичні ігри відрізняються між собою за структурою, наявністю/відсутністю дидактичних

цілей, еволюцією в історії людства, комплектацією та іншими істотними ознаками [2; 3].

Охарактеризуємо спрямованість настільних ігор на формування у старших дошкільників ігрової компетентності за її типовими структурними компонентами: емоційно-ціннісним, знаннєвим, здатнісним тощо.

У межах емоційно-ціннісного компонента старші дошкільники: виражають стійкий інтерес та ентузіазм до ігрової діяльності з настільним комплектом; виявляють зацікавленість відображеними подіями в змісті настільної гри з реального життя чи вигаданого – за мотивами літературних творів, мультфільмів, фільмів тощо; спрямовані на дотримання товариськості, справедливості, ініціативності, організованості, самостійності, позитивне спілкування та ін. базові особистісні риси для спільної ігрової взаємодії; відповідально ставляться до виконання ролі гравця-партнера, ведучого гравця тощо; емоційно та безконфліктно реагують на зміни у правилах настільної гри; демонструють зацікавленість до ігрової взаємодії з настільними комплектами інших дітей тощо.

У межах знаннєвого компонента діти 6–7-го року життя: мають уявлення про різні види та назви настільних ігор, у які можна пограти; знають характерні ігрові дії у типових настільних іграх (іграх-балансирах, вежобудівних, колодобудівних, іграх-конструюваннях за карткою-умовою, меморі, лото, квартети та ін.); знають комунікативні зразки залучення партнерів до спільної настільної гри; обирають комплект настільної гри на основі спільних інтересів з іншими дітьми; демонструють сформованість адекватних способів ігрової поведінки з комплектом настільної гри; свідомо використовують правила-норми та етикет спілкування під час настільної гри; розуміють, як самостійно організувати осередок настільної гри; знають тематику і різноманіття настільних ігор у закладі дошкільної освіти та вдома, використовують їх у самостійній вільній ігровій діяльності; встановлюють взаємозв'язки між предметами, подіями та явищами реального життя та їх відображенням у настільній грі, вказують на спільне та відмінне між ними; розуміють настільну

гру як модель середовища життя людей, їх взаємин; «встановлюють причини та наслідки вдалої та невдалої гри, усвідомлюють себе активним учасником ігрової діяльності» [1, с. 15].

У межах здатнісного компонента діти: «ініціюють ігрову взаємодію з іншими дітьми за власним вибором» та на основі спільних інтересів; самостійно обирають тематичну настільну гру; дотримуються правил настільної гри (правил-функцій та правил-норм ігрової взаємодії); разом з іншими дітьми та/або дорослим облаштовують ігровий простір для конкретної настільної гри; «самостійно чи з незначною допомогою розподіляють ролі» (гравців-партнерів, ведучого, зміни почерговості та ін.); «дотримуються правил гри до її закінчення та стежить, щоб усі учасники їх виконували»; керуються критерієм встановлення перемоги як показником зміни ігрового циклу; вміють підпорядковувати власні ігрові дії відповідно до правил та умов настільної гри; адекватно використовують елементи комплекту настільної гри, послуговуються правильною термінологією, необхідною для ефективної ігрової взаємодії з поліграфічним комплектом; під час настільної гри «широко використовують різні засоби виразності (емоційно виразні рухи, міміку, пантоміміку, тембр голосу, ігрове мовлення), обговорюють з дорослими та однолітками враження після гри» тощо [1, с. 15].

Ефективній сформованості стійких мотивів до самостійної вільної ігрової діяльності з настільними іграми сприяє дотримання низки психолого-педагогічних умов:

- «визнання самоцінності вільної ігрової діяльності дітей-дошкільників» як головного чинника формування особистості та набуття дошкільної зрілості;
- збалансований формувальний вплив на розвиток вільної творчої ігрової діяльності в сюжетно-рольових іграх та спільну самостійну ігрову діяльність за правилами;
- забезпечення віковідповідними комплектами настільних ігор дітей відповідно до критеріїв педагогічних засобів реалізації змісту дошкільної освіти;

– збагачення життєвого досвіду старших дошкільників враженнями про події і явища суспільного, природного та предметного довкілля, що лежать в основі конкретної настільної гри, тощо [2].

Отже, настільні ігри є ефективним засобом формування ігрової компетентності дітей старшого дошкільного віку.

Список використаних джерел:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти. МОН України, 2021. 38 с. URL: <https://surl.li/dhxjvs>
2. Руденський Р. Освітній потенціал настільних ігор для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку: історія та сучасність. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки». 2024. Випуск 2. С. 87-93. DOI: <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2024-2-87-93>
3. Руденський Р., Писарчук О. Європейський контекст еволюції структури настільних ігор для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія». 2023. Випуск 4. С. 109-118. DOI: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2023-4.17>

Шевчик Ірина

Здобувач освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент
О.Л.Дурманенко

ПОМИЛКИ БАТЬКІВ У ВИХОВАННІ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ

У сучасному суспільстві значна увага приділяється виявленню, навчанню та підтримці обдарованих дітей. Однак успішний розвиток потенціалу таких дітей неможливий без належного сімейного виховання. Саме батьки часто стають першими наставниками дитини, але водночас можуть несвідомо чинити дії, які гальмують або деформують її розвиток. Аналіз типових батьківських помилок у вихованні обдарованих дітей є актуальним як для психологів, так і для педагогів. Помилки у вихованні можуть мати довготривалі негативні наслідки: зниження самооцінки, психоемоційне виснаження, тривожні розлади, депресивні стани, протестна поведінка або ж, навпаки, надмірна залежність від